

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem št. 22. v Ljubljani št. 11408

Vsaka mesečna prejemna v upravljalni pošti 10 Din, dostojen na dom po 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasni po tarifi

Oglasne sprejeme tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

S polno paro

Nova vlada skuša dokazati, da ni bila zastoj deležna kraljevega zaupanja. Skoro dan za dnem prihajajo nova poročila o korakih, ki so jih bodisi vlada v celoti bodisi posamezni resorni ministri storili v smeri konsolidacije, ureditve poslovanja, izenačenja zakonov itd. V ministrstvu za notranje zadeve je skoro brez oddiha na delu komisija, ki pripravlja potrebne zakone za reformno celokupne naše uprave. V ministrstvu pravde se izdelujejo novi zakoni za izenačenje sodstva v vsej državi. V ministrstvu socialne politike je določena posebna komisija strokovnjakov, ki naj prouči invalidsko vprašanje. Izdela novi invalidski zakon, izpopolni predpise o invalidskem pregledu itd., ker se je pri izvajanju invalidskega zakona iz l. 1925 pokazala nujna potreba za reforme. Ta reforma bo bazirala na načelu štednje in bo njen cilj zlasti, da se pri zna invalidnina samo resničnim invalidom. Minister trgovine smatra, da so predvsem potrebne dobre trgovinske pogodbe in je baš te dni podpisal trgovinsko pogodbo s Francijo. Pripravlja pogodbo s Španijo, in tudi s Češkoslovaško bo po izjavi ministra pogodba v najkrajšem času podpisana. Pripravlja se tudi izenačenje zakona o trgovinah, ustanovitev gospodarskega sveta, ter zakon o poostreni odgovornosti upravnih odborov kreditnih zavodov. V ministrstvu prosvete je dokončan novi zakon o osnovnih šolah in bo v kratkem predložen kralju v podpis. Pripravljajo se tudi nadaljnji zakoni v smeri izenačenja.

Tudi iz ostalih ministrstev prihajajo podobna poročila. Zlasti je tudi značilna vest iz ministristva za zunanje zadeve, da se dela na redukciji uradništva, predvsem pri poslaništvih in konzulatih. V Parizu je pri poslanstvu 35 ukaznih in neukaznih uradnikov. Znano je, da je velik del uradništva zunanjega ministristva samo na papirju, da so bili formalno imenovani sinovi raznih beograjskih porodic, ki so s svojo plačo kot študenti lepo živeli po raznih vseučiliških mestih. Ako se bodo te partizanske sinekure ukinile, in sicer radikalno, bo imela država sama veliko korist. Tudi se nameravajo ukiniti konzulati povsod, kjer so poslanstva, ali pa sploh niso potrebni, ustanovili pa se bodo tam, kjer so potrebni. Reforma bo izvršila posebno komisija strokovnjakov.

Kakor vidimo, so torej res s polno paro na delu, da se razmere končno pričenejajo urejati. Ako bo obveljalo stališče, da se bo vse izvršilo strogo objektivno, brez vsakršnih vplivov iz ozadja, je jasno, da bo vlada imela prosto pot, da izvrši vse te reforme v interesu države in naroda v polnem miru in samo iz oziror na skupni interes. V poštev morata prihajati pač samo resnica in pravica. Kakor hitro bi kdorkoli na podlagi konkretnih dejstev mogel dobiti občutek, da temu ni tako, bi se pričelo majati zaupanje. Nadejamo se, da tega ne bodo dopustili niti člani vlade v Beogradu niti njihovi organi po državi.

Med najbolj razveseljive vesti pa je

Ustanovitev vrhovnega zakonodajnega sveta

PREGLEDOVAL IN OCENJEVAL BO VSE NAČRTE ZAKONOV, UREDB IN PRAVILNIKOV VSEH MINISTRSTEV.

BEOGRAD, 1. februarja. Kralj je danes podpisal zakon o vrhovnem zakonodajnem svetu pri ministristvu pravde. Zakon se glasi:

§ 1. Kot posvetovalna organizacija ministrskega predsednika se osnuje pri ministristvu pravde zakonodajni svet z nalogo, da s strokovne in pravne strani pregledava in ocenjuje načrte zakonov, uredb in pravilnikov z zakonsko močjo, izdelane v posameznih resorih. Vsa ministristva morajo zato poslati svoje izdelane načrte odseku ministrskega sveta, ki jih bo izročil v oceno vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

Člane vrhovnega zakonodajnega sveta postavlja na predlog ministra pravde predsednik ministrskega sveta. Izmed članov vrhovnega zakono-

dajnega sveta bo imenovan predsednik kot stalni referent ministrskega predsednika. Pravilnik o organizaciji in delu vrhovnega zakonodajnega sveta predpiše minister pravde sporazumno s predsednikom ministrskega sveta.

§ 2. Za pripravo in izdelavo načrtov zakonov, uredb in pravilnikov iz stroke ministristva pravde, lahko minister pravde po potrebi sestavi komisijo strokovnjakov, ki bo poslovala po njegovih navodilih.

§ 3. Nagrade za člane vrhovnega zakonodajnega sveta in komisijo strokovnjakov pri ministristvu pravde določi ministrski predsednik.

§ 4. Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljen v »Službenih Novinah«.

Milijonski primanjkljaj v narodni skupščini

BEOGRAD, 1. februarja. Komisija, ki je bila sestavljena, da likvidira bivšo narodno skupščino, je poslala predsedniku vlade poročilo, v katerem ugotavlja, da se je v kabinetu bivše narodne skupščine pojavil primanjkljaj, približno milijon dinarjev. Ministrski predsednik general Živković je naročil glavni kontroli, naj takoj odpošlje svojega komisarja, da stvar natančno preišče in potem poroča.

Državno sodišče

BEOGRAD, 1. februarja. Državno sodišče za zaščito države, ki je bilo ustanovljeno dne 6. januarja, prične delovati že čez nekaj dni. Uradovalo bo v starem poslopiju finančnega ministristva, v katerem bodo napravili veliko dvorano. Dosedaj je prejelo Državno sodišče že okoli 300 kazenskih slučajev, ki pa bodo najbrže v veliki večini zopet vrnjeni rednim sodiščem. Državno sodišče se bo namreč bavilo samo s težjimi stvarmi. Sodniki Državnega sodišča, izbrani iz najboljših praktičnih pravnikov iz posameznih pravnih področij v državi, so že prispeli v Beograd.

Zlat denar v Franciji

PARIZ, 1. februarja. Finančni minister je odredil kovanje zlatnikov po 100 in srebrnikov po 20 frankov.

nedvomno šteti poročilo, da so vsi ministri svoje proračune za l. 1929/30 znatno znižali, ter da bo celotni proračun znižan za 20 odstotkov. To pomeni na drugi strani tudi znižanje davčnih bremen, kar bo gotovo vse pribljalstvo z veseljem pozdravilo. Napoveduje pa se v zvezi s tem redukcija uradništva. Ta je nedvomno potrebna, toda ne pri nas v Sloveniji, kjer so že po prejšnji režimi itak vse reducirali na minimum. Redukcija n. pr. v resoru poštneega ministra v Sloveniji je že doslej izvršena v takem obsegu, da naša poštna služba v mnogih pogledih že zelo zaostaja za položajem pred vojno. Tu se kaj več reducirati, bi se reklo demonti-

Imenovanje občinskih komisarjev v glavnih mestih

ZAGREB, 1. februarja. Opoldanske »Novosti« poročajo, da je imenovanje občinskih komisarjev v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani že rešeno. V Zagrebu bo imenovan za komisarja dosednji župan dr. Srkulj, v Ljubljani dosednji župan dr. Puc, komisar za Beograd pa še ni določen. Komisarji bodo dodeljeni sosvetom, ki bodo imeli toliko članov, kakor jih ima občinski svet. Dve tretini članov bo imenovanih iz vrst bivših občinskih svetnikov, ena tretina pa iz gospodarskih krogov.

Znižanje tarife za izvoz pšenice

BEOGRAD, 1. februarja. Prometni minister je znižal tarifno postavko za izvoz pšenice preko Rakeka za 25 odstotkov. Odlok je izzval med izvozniki precejšnje razočaranje, ker je znižanje omejeno zgolj na izvoz preko Rakeka, dokim so oni zahtevali 50 odstotno znižanje za vse izvozne postaje. Razen tega zahtevajo izvozniki prepoved uvažanja koruze, za domače pridelke pa naj bi se cene maksimirale.

Zarota proti Woldemarasu na Litavskem

PARIZ, 1. februarja. »Daily Mail« poroča, da je litavski ministrski predsednik Woldemaras v zadnjem hipu

rati težko izvojevane pridobitve gospodarskega življenja. In vendar se čuje, da je poštno ministristvo še nedavno zopet zahtevalo od ljubljanske poštne direkcije ponovne predloge glede redukcij osebja. O enaki zahtevi se govori za železniško službo, ki je bila v Sloveniji istotako že pod prejšnjimi režimi do skrajnosti reducirana. To so seveda nemogoče stvari in štednja pri nas v Sloveniji, izvajana z novimi redukcijami, bi pomenila težko oškodovanje našega gospodarskega življenja.

Treje le naprej s polno paro v smeri konsolidacije in notranje ureditve, a vedno in povsod s polnim uvaževanjem položaja, razmer in potrebi!

zvedel za nameravani puč proti njegovi vladi. Odredil je aretacijo šefa generalnega štaba Plehavičusa in 8 višjih častnikov. V zaroto je baje zapleten tudi predsednik republike Smetona in se zato računa, da bo moral odstopiti.

Prodaja ladjedelnice v Kraljevicu razveljavljena

SUŠAK, 1. februarja. Banski stol v Zagrebu je razveljavil dražbo in prodajo ladjedelnice v Kraljevicu, ki je bila izvršena 3. septembra. Kakor znano, je ladjedelnico kupila Jadransko-podunavska banka v Beogradu.

Strašno maščevanje

VARŠAVA, 1. februarja. Na posestvu grofa Dzieduszyckega pri Lomzi je udrl neki odpuščen delavec v hišo upravitelja ter s samokresom ustrelil upravitelja, njegovo ženo, petletno hčerko in služkinjo. Javil se je nato sam oblastim in izjavil, da se je hotel maščevati za neupravičeni odpust, ki ga je spravil ob kruh.

Avtobus na progi Maribor—Ptuj z današnjim dnem zopet vozi.

Velika pridobitev Maribora.

Ze pred tedni smo poročali, da se je odločila mestna občina zgraditi s pomočjo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev in Delavske zbornice na vogalu Kopališke in Marijine ulice moderno kopališče. Po ukinjenju samouprav pa so se pojavili glasovi, ki so izražali dvome o tem, bo li mogla imenovana občinska uprava posvetiti se tako velikemu in važnemu poslu. Danes je zopet jasno, da se v kljub tej spremembi resno in z nezmanjšano voljo dela na ustvaritvi tega velikega načrta v cilju oslужenja čim večje ljudske higijene. Včeraj se je vršilo na magistratu posvetovanje zastopnikov občine, OUZD iz Ljubljane in Zagreba, raznih sanitarnih oblastev itd., ki so razpravljali že o izvedbi podrobnega gradbenega programa. Po sedanjem načrtu bi bila palača dvonadstropna; pritličje bi obsegale ambulance in dvorana, v prvem nadstropju bi bili prostori za Delavsko zbornico in ekspozituro OUZD in v drugem uradni prostori ter ležišča za moške in ženske. V palači bi bilo tudi kakih šest stanovanj. Občina bo dala na razpolago zemljišče, vodo, plin in elektriko ter jamčila za 7% obrestovanje.

Zasačen kolesarovič.

Lansko jesen je pripeljal k nekemu mariborskemu hišniku mladi Vid Šafarič, doma iz Prekmurja, dvokolo s prošnjno, da mu je shranil, dokler se ne porrne od vojakov. Hišnik dobričina mu je rad ustregel in pazil vso zimo na bicikel. Včeraj se je Vid res oglašil pri hrambeniku in hotel s kolesom po svet. Hišnik pa je hotel biti tudi drugič dobričina — sedaj na drugo plat — in je opazivši sumljivo obnašanje Vidovo dejal, da gre po kolo — zaneslo pa ga je k stražniku. Tako je prišel Vid Šafarič na policijo, kjer se je pričelo izpraševanje grehov. Dolgo časa je vztrajal na trditvi, da je kolo kupil, nazadnje se je pa tega le naveličal in priznal, da je je sunil. Celo prizadetega lastnika kolesa so ugotovili, ki je bil oškodovan za 3000 Din. Od Grafa pojde Vid v sodne zapore.

Proč s slabim čtivom

ZATIRAJMO SLABO ČTIVO IN JE NADOMESTIMO Z DOBRIM.

V naši javnosti se je zadnji čas ponovno opozarjalo na takozvani literarni »šund«, ki se iz Zagreba širi po naših krajih v nenavadni množini. Danes menda ni še tako hribovske vasi v Sloveniji, kamor ne bi našel poti ta zastrupljavec moralnega zdravja zlasti mladine in pa priprostega ljudstva. V delavskih in druge centre ga pa prihaja kar na cente. Kdor ni tega videl na lastne oči n. pr. v naši mariborski okolici, niti verjeti ne more. Skoro ni trafike, trgovine in branjarije, kjer bi ne ponujali tega skrajno kvarljivega blaga. In vse ga požira s posebno slastjo: od osmošolskega učenca, obrtnega vajenca, dijaka, služkinje pa tja do delavca in njegove žene, ki po cele ure presedi in srka ta strup. Najde si pa celo pot tudi v takozvane boljše familije.

Slovenci se radi ponašamo, da smo naravno zdrav in normalno nepokvarjen narod. In res ni našega ljudstva v predvojni in povojni dobi kvarila razna slaba »šund« literatura v toliki meri, kakor druge večje narode. Vsaj v tem smo se prijetno razlikovali od drugih. Sicer so pred vojno tudi med nami poskušali v tem oziru dobiti tal dunajski židje z raznimi »Groficami beračicami«, »Beračevimi skrivnostmi« itd. A vse to so bili pravzaprav samo poizkusi, ki niso nikoli zajeli širokih plasti ljudstva, ampak so se omejili le bolj na posameznike, ki so to blago razširjali med svojimi krogi nekako na skrivaj.

Sedaj pa se je z rafinirano in dobro organizirano reklamo zagrebškim židom posrečilo doseči med nami žalosten rekord v tem oziru, kakoršnega še vsaj doslej ni dosegel nihče. Če človek primerja to vsiljivo, na najnižje instinkte ljudstva preračunjeno reklamo ter ima le majhen vpogled, koliko vse to stane, potem vidi, da je potreba že iz gmotnih ozirov nastopiti z vso silo proti takemu izmozgavanju najrevnejših med revnimi. Zakaj tu ne gre za kake majhne tisoče in desetisoče, ampak za stotisoče, ki tekom enega leta na ta način gredo iz našega ljudstva v nenasitno bisago zagrebških židov.

Še mnogo bolj pa trpi pri tem od gmotne strani seveda moralna stran. Nerazsodna mladina in priprosta masa se opaja in naslaja pri uživanju tega strupa. Živa mladostna fantazija stvari že tak opolzke in krvavo odurne scene še bolj poltene in še bolj krvave. Še speče, ali pa počivajoče strasti se vzbude, razvnamejo in vzplame z vso silo ter si iščejo izhoda. Če ne najdejo naravnega — čeprav često preranega — pa izbruhnejo nenaravnim potom. Tako ta pošast golta mlade, sveže in neizrabljene sile ter slabi posameznike in z njimi seveda narod ter mu jemlje odpornost v boju za obstanek. Zakaj moralno pokvarjen in propal rod ne bo nikoli vstvaril kaj po-

štenega ne zase, še manj pa za družbo. Kakor senca se vleče skozi življenje, dokler slednjič klavirno ne propade.

Človek se mora čuditi na prvi hip, kako naglo je mogla ta žgoča lava zavzeti med nami tako velik obseg. Pri nas vendar ne manjka razmeroma še dokaj zdravega in dobrega čtiva. Naše »asopisje pride skoro že v slednjo hišo in pr-naša kljub temu, da računa s tokom časa in razmerami ter priobčuje često senzacionalne in take stvari, ki »večjejo«, vendar se vse vrši v čistem jeziku in v dostojnih mejah. Poleg dnevnikov imamo tednike, razne revije, književne družbe itd. Torej smo v splošnem za svoje razmere dovolj dobro preskrbljeni z zdravim čtivom. In vendar sega mladina in nerazsodna masa po smrdljivi hrani in ccahni posodi!

Je pač tok povojnih nezdravih razmer tudi v tem oziru. Vse še živi v neki napetosti in hlasta za trenutnimi užitki. V svojem slepem drvenju in hlastanju za užitki, pa nima časa, ne zmognosti prave presojitve. In tako sega tudi po takih trenutnih omamljih, ki ji razgrejejo domišljijo in razpalijo strasti do skrajnosti. Za posledice se ne menil!

Zato je dolžnost vsakega posameznika, da po svojih močeh pomaga odstraniti in zatirati ta strup, kjerkoli ga najde. S tem neizmerno koristi tistim ubogim in slepim žrtvam, ki ne vedo, kaj delajo. Na drugi strani pa je potreba poskrbeti, da pride takim ljudem v roke primerno in zdravo čtivo. Kako silno so naši ljudje gmotno in moralno oškodovani pri teh »šundromanih«, zadostuje samo en primer. Mesečna naročnina za »Širom svijeta«, »Lepe romane« in druge razne skrivnosti iz carskih in drugih dvorov stane mesečno deset Din. In kakšna je ta ogabna hrana, kako razmrnavjen naš jezik! Naš izborna tedenska revija »Življenje in svet« pa stane mesečno le pet Din!

Na drugi strani pa je pred vsem poklicana oblast, da poseže tu vmes in prepreči razpečevanje tega blaga. Ako se najdejo za vse drugo paragrafi, našli se bodo tudi za to! Prosvetna uprava naše oblasti je v tem oziru že izdala okrožnico na vse šole s pozivom, da preprečijo in zatirajo širjenje takega blaga. A to ne bo dosti zalego ter bo imelo morda celo ravno nasproten uspeh, kakor ga pričakuje oblast. Zakaj s prepovedjo bo mladina še bolj opozorjena in bo skušala skrivaj dobiti to blago v roko. Prepovedan sad — diši, kakor pravi pregovor.

S tem torej ne bo dosti pomagano. Pač pa naj upravna oblast najde druga pota in sredstva.

Iz vsega je pa razvidno, da moramo tudi v naši državi priti čimprej do zakona, ki bo z vso ostroostjo zabranil zastrupljanje mladine in ljudskih mas potom umazane literature.

zakone oziroma spremembe v obstoječih zakonih:

Zakon o kraljevski oblasti in o vrhovni drž. upravi. Zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi, izpremembe in dopolnitve zakona o tisku, izpremembe zakonov o občinah in oblastnih sodiščih, izpremembe in dopolnitve v zakonu o glavni kontroli, zakon o drž. sodišču za zaščito države in uredba za izvrševanje tega zakona, zakon o postavljanju in premeščanju, vpokojevanju in odpušcanju drž. uradnikov. Novi snopič velja Din 10, s poštnino 11 Din. Naroča se v knjigarni Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova 13. —

O ruski revoluciji bo predaval v ponedeljek in torek ob 8. zvečer v Ljudski univerzi vsenčlanski profesor iz Skoplja, dr. Aleks. Jelačić, znan po svoji knjigi »Ruska revolucija«. Vladimir Gajdarov pride tudi v Maribor!

Kakor smo slišali, namerava uprava tukajšnjega kina »Union« povabiti tega vsem priljubljenega umetnika v Maribor. In sicer ob predvajanju njegovega najnovejšega filma »Plesalka z masko«, ki se je ravno igral v Zagrebu z ogromnim uspehom. Za Mariborčane bo to gotovo velika senzacija. 223

Mariborski in dnevni drobiž

Občinski svet mariborski

Sinoči se je vršila prva seja od velikega župana imenovane občinske uprave v Mariboru. Kakor znano, so bili vsi prejšnji občinski svetniki imenovani tudi v novo občinsko upravo. Razen dr. Leskovarja so vsi imenovanje sprejeli in so se tudi večerajšnje seje udeležili. Naslednik dr. Leskovarja še ni imenovan.

Sejo je vodil župan dr. Juvan in so bila na dnevnem redu poročila odsekov, ki so bila z malimi izjemami soglasno odobrena. Seja je trajala do 8.45 in se bo nadaljevala dne 7. t. m. ob 6. pop.

Vsi prejšnji odseki so bili z malimi izjemami konstituirani na novi v isti sestavi kakor poprej. S posli klubovih načelnikov pa je bil poverjen poseben upravni odbor, v katerega so bili izvoljeni poleg župana in podžupana še gg.: dr. Jerovšek, Grčar, Kejžar in dr. Mühleisen.

Strašna smrt Mariborčana pod kolesi vlaka

V noči od srede na četrtek je prišel pod vlak mariborski železničar Anton Valenta in postal žrtev napornega poklica.

Bil je zavirač in je spremljal tovorni vlak št. 46 na dodeljeni mu zavori od kolodvora Zagreb-Sava proti Mariboru. Ko je vlak krenil z brežiškega kolodvora proti Krškemu, mu je na poledenem stopnišču spodrsnilo, da je padel pod kolesa tovornih vozov. Padel je tako nesrečno, da mu je odtrgalo glavo in telo popolnoma razmesarilo. Strašno smrt tvoariša ni v noči (22.50) nihče opazil. Pogrešli so ga šele na poznejših postajah. Truplo pa so našli domačini šele proti jutru na tračnicah. Sledovi pričajo, da je vlekle kolesje nesrečno žrtev kakih 10 m.

Anton Valenta je bil 41 let star, oženjen, toda brez otrok. Pogreb pokojnika pa se bo vršil v soboto popoldne ob 15. v Brežicah.

Novinarski klub.

Redni člani Robert Pohar, Franjo Žebot in Ante Lesić se pozivajo, da vpošljejo redakciji »Marburger Zeitung« do 4. t. m. po dve fotografiji za četrtinske legitimacije.

Težkega tihotapca

so vlovili v torek na vlak pri Murski Soboti. Finančni stražniki so zasačili nekega Ludovika Lopiča, ki je vlekel v košari nič manj kot 18 in pol kilogramov saharina, 5000 zvirkov cigaretnega papirja, več vžigalnikov, igralnih kart in 75 nabojev za samokres. Bogato prtljago je prevzela carinarnica v Gederovcih, Lopiča pa so zaprli v Murski Soboti. —

Pomanikanje premoga

je v Mariboru že zelo občutno. Ker železnica ne razpolaga z zadostnim številom vagonov, ne morejo premogokopne družbe zadovoljiti svojih večjih odjemalcev, ti pa seveda ne posameznih strank. Kakor doznavamo, nekateri meščani pri nas že dobesedno zmrzujejo v svojih nezakurjenih stanovanjih. —

Pasja taca,

kam vse hodijo iznajdljivi dolgoprsteži na svoj posel, je vzdihnil davi policijski uradnik pri pregledovanju prijav večerajšnjega dne. Pomislite, v borno luknjo oskrbnice javnega stranišča na Glavnem trgu pod državnim mostom so se s ponarejenimi ključi splazili tekot preteklo noči, ko je ženica spala na svojem stanovanju v neki drugi ulici. Neznanci so ženic odnesli 110 Din gotovine in ji pogoltnili vse mleko in žemlje, vse stvari razmetali ter za seboj lepo zaklenili vrata...

Oficirski dom v Mariboru

javi ga gg. rezervnim oficirjem, da se bo vršil občni zbor Doma v ponedeljek dne 4. tm. ob 17. uri v radio-dvorani hotela »Zamorec«. Oficirski dom vabi gg. rezervne oficirje, da se zbora polnoštevilo udeleže.

Dekoracija

dvoran na sokolski maškeradi na pustni torek bo nekaj posebnega. Že lanski črno-beli bar in japonska kavarina sta bila vredna svojega mojstra-strokovnjaka, ki pripravlja za letošje lepše stvari. Dasi je do maškerade še dober teden, se je z dekoracijo pričelo že pred par dnevi. Velika dvorana bo v znamenju »Rdečega mlina«, dvorana v II. nadstropju pa bo eleganten bar v najmodernejšem slogu, kjer si bodo od plesnih naporov v intimnih ložah oddahnili vitka Colombine in zaljubljeni Harlekin, Japonka iz daljnega vzhoda in drugi veseljaki ponočnega Pariza. Za prijatelje dobrih starih časov bo skrbela kavarina »Pri treh mladenkah« v I. nadstropju, tako da bo iz moderne Pariza na veseli Dunaj anno 1830 samo en skok. Zato pa pripravi masko, če je pa nimaš, pridi kar tako na rendezvous v Moulin-Rouge.

Narodna strokovna zveza v Mariboru priredi v soboto, dne 2. t. m. ob 20. uri v vseh prostorih gostilne g. Hönigmanna »Pri belem zajcu« v Melju zabavno prireditev, na katero so vabljeni vsi prijatelji in znanci.

Svečan zaključek

pustnega rajanja se obeta onim, ki bodo posetili tradicionalno reduto I. S. S. K. Maribora. Prireditelj je poskrbel, da bo nudil s »Pravljico iz Orijenta« obiskovalcem čim več prilike za nepriljeno zabavo in razvedrilo. Tisoč in druga noč bo z ozirom na razkošne dekoracije in originalnosti, ki jih prireditelj skrbno pripravlja za pustni torek, ena izmed največjih maškerad zadnjih let. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Vstopnice se dobe v predprodaji v tobakarni Svetek in trgovini Höfer. 93

Drsališče »Pri treh ribnikih« zopet odprto. 225

Kabaret »Evropa«.

Od 1. februarja dalje nov program. Vsako nedeljo in praznik popoldan večerni program s koncertom. 224

Sokolsko društvo v Ormožu

priredi v soboto dne 9. februarja v prostorih hotela Rajh v Ormožu plesno zabavo združeno z maškerado. Vstopnina za osebo 10 Din, za družino 15 Din. Začetek ob 20. uri. 222

Česky klub v Mariboru

poziva svoje člane, da se polnoštevilo udeleže proslave 100-letnice smrti našega učenjaka Josipa Dobrovskega, ki jo priredi Zgodovinsko društvo v Mariboru v nedeljo dne 3. t. m. ob 10. dop. v čitalnici Študijske knjižnice (Ljudske univerze). — 226

Orjuna Studenci

priredi 2. tm. v restavraciji »Transval«, koroški kolodvor, družabni večer. Godba »Drava«. Vstop prost. 232

Nudimo zadnjo priliko

za nabavo srečk drž. razredne loterije 17. kola. Dne 5. t. m. se bo vršilo že žrebanje in kmalu bo zopet milijonski (V.) razred predurmi, ki bo razsiral milijone, stotisoče med srečne posestnike naših srečk. Zato naj nihče ne zamudi prilike, da postane deležen bogastva, ki se mu ponuja. Srečke se dobijo in obnovijo samo še do 4. t. m. dopoldne, v podružnici »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Aleksandrova c. 13. — U

Ure, zlatnina na obroke

brez povitka — Her, Maribor, Gomoška ulica 15. — IX

Pevski odsek pekov v Mariboru priredi dne 2. februarja v Gambrovi dvorani veliko predpustno veselico. Na programu je: petje, humoristični nastopi, ples in veliki srčni srečolov. Godba žel. delavcev in uslužbencev v Mariboru. Vstopnina za člane Din 5, za nečlane Din 10. Začetek ob 20. uri. — Odbor. 161

Pri botnem želodcu,

črevesju in nerednem prebavljanju, vrača zauživanje Franc-Jožefove gorke vode redno funkcijo organu za prebavljanje in olajšuje prehod hranljivih materij v kri. Zdravniška strokovna mnenja potrjuje, da je Franc-Jožefova voda naravnost koristna ljudem, ki se malo gibajo. — 2090

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 1. februarja ob 15. uri »Divja raka«. Dijaška predstava.

Sobota, 2. februarja ob 15. uri »Bajadera«. Znižane cene. Kuponi. Gostovanje g. Nerata. — Ob 20. uri »Lumpacij-vagabund«. Prvič.

Nedelja, 3. februarja ob 15. uri »Lumpacij-vagabund«. — Ob 20. uri »Na cesaričino povelje«. Kuponi.

Svečnica v marib. gledališču. V soboto popoldne melodijozna opereta iz orijentalnega miljeja »Bajadera« z gosp. Neratom kot gostom. Predstava je namenjena predvsem okolčanom in velja jo zanj znižane cene. — V soboto zvečer in v nedeljo popoldne velezabavna burka s petim in godbo »Lumpacij-vagabund«. — V nedeljo zvečer srčkana in zelo zabavna opereta »Na cesaričino povelje«.

Novi zakoni

Pravkar je izšel v založbi Tiskovne zadruge 24. snopič Zbirke zakonov. Ta snopič prinaša poleg proklamacije Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929 in njegovega nagovora na ministre sledeče

Iz neodrešenega Primorja

Izseljevanje stalno narašča. Razmere v Primorju se razvijajo tako, da je življenje našega ljudstva vedno bolj grenko. Ni dohodkov, ni zaslужka. Pod vedno silnejšim pritiskom odhajajo naši iz vseh krajev v široki svet. Največ jih vzame Argentina, kamor jih je letos namenjeno ogromno število. Mnogi, ki nimajo sredstev za daljno pot, krenejo čez mejo, da se izognejo strašnim šikanam in preganjanju po zaporih. Včasih se je dobilo doma v Trstu in drugih mestih in industrijskih krajih kaj posla. Danes ga ni za domačina. V Trstu imajo južni Italijani prednost celo pred Tržačani. V deželo se je nateplo že nad stotisoč regnikov, ki odjedajo kruh izpred ust domačim Slovincem in Italijanom. Pred vojno je ostal na kmetiji en sin, drugi so si lahko poiskali službe, danes so vsi doma. Pomanjkanje je povsodi, dolгови rastejo in tako iščejo po slovenskih vaseh izhoda iz neznosnega položaja z izseljevanjem. S solzami slovesa je napolnjena naša primorska gruda.

Na tri dobe hočejo sedaj razdeliti fašistično vzgojo mladine. Prva bo segala od šestega do dvanaajstega leta. V tem času naj pomaga »doposcuola« dopolnjevati šolski program. Druga doba zajame leta od dvanaajstega do sedemnajstega. Mladina naj goji telovadbo in šport in vcepiti se ji mora ponos, da pripada velikemu italijanskemu narodu. To so »balije«. Tretja doba bi segala do 21. leta. To so »avangvardisti«. »Milizia Fascista« misli, da je prezgodaj, vpisovati 18letne fantiče v stranko. V tretji dobi bi bila vzgoja čisto vojaška, tako da bi ti mladeniči z 21. letom vstopili v armado že kot perfektni vojaki. Fašistični voditelji pravijo, da je potrebno to zlasti gledé obmejne mladine. Kako in s čim bo ta mladina živela, česa se nauči, kmetovanja, rokodelstva, obrti itd., o tem, sploh ne razpravljajo. Samo vojaška izvežbanost jim lebdi pred očmi.

Med sredstva za izgon slovenščine iz cerkve je postavljena tudi šolska vzgoja. Dan na dan slišijo slovenski otroci slavospeve italijanstvu. Kar ni italijansko, mora propasti in izginiti. Vsi razni funkcionarji rabijo v svojem službovanju samo italijanščino, le v cerkvi se še čuje naš jezik. Učitelji navajajo otroke k sovražstvu do slovenskega duhovnika. Moliti jih učijo italijansko. Otrok naj bi čutil povsodi, da mora biti Italijan, ali cerkev je tu v napotje. Zato pošiljajo otroke v cerkev z italijanskimi molitve-

niki, italijansko bodo peli, italijansko hočejo biti spovedani, italijanske pridige hočejo poslušati. Fašizmu je krščanska vzgoja samo na koncu jezika, v resnici se trudi, da odvrne slovenskega otroka od slovenskega duhovnika, da bo o priiliki ko zrasto, z vso silo nastopil za poitalijančevanje cerkve. V poreški škofiji je cerkev že precej poitalijančena, v tržaško-koperski bi radi spravili na številna prazna mesta italijanske duhovnike, pa jih še ni, v goriški škofiji je še kak mir. Pripravljeni in v Rimu odobreni so načrti za italijanizacijo cerkve v Primorju, ki se pa ne da na mah izvesti.

V Zapužah na Vipavskem se je ponesrečil 28letni kmetovalec Pavel Gorjup pri razkopavanju v vinogradu. Ko je napravil nad meter globoko jamo, se je viseči teren poveznil in ga zasul. Izkopali so mrtvega.

»Lega Nazionale« je zaključila deseto leto svojega povojnega delovanja z vzdrževanjem 80 šol, 14 pošolskih zabavišč in rikreatorjev s 6500 gojenci. Z enako raznarodovalno svrhu deluje Italia Redenta. Obe družbi napenjata vse svoje moči ali dejstvo je, da asimilacija ne daje tistih uspehov in tudi ne gre tako naglo, kakor so si to načrtali fašisti.

V Trstu ni za fašizem iskrenega ogrevanja in ga tudi nikoli ne bo. Vsi vidijo, kako izgublja Trst svojo trgovino in svoj pristaniški promet ter kako ponosno se razvijajo Benetke kot prvo gornjejadransko pristanišče s podporo režima. Med tržaškimi visokošolci so si cer fašisti in imajo svojo vseučiliško fašistično skupino, toda ti fantje še niso taki, da bi mogli biti z njimi zadovoljen fašistični tajnik Cobolli. Na skupščino je prišel, pozdravil jih je in jim povedal, da zadnjič, ko je bil med njimi, še ni bil opazil nikakega pravega navdušenja za fašistično stvar, sedaj šele se obrača na bolje?!

Stara cerkev pri Sv. Ivanu (Štivanu) tik Devina je bila v vojni skoro porušena. Strašni boji so divjali tam okoli. Sedaj ugibajo, kaj naj napravijo, ali naj se cerkev obnovi ali naj se pustijo razvaline na miru kot spomin na kruto borbo. Ljudstvo hoče imeti cerkev. Starodavna je cerkev sv. Ivana in velja za župno. Na njenem mestu je stal nekaj baje rimski tempelj. Romarska pot je vodila številne Slovence v cerkev sv. Ivana in med najstarejšimi spomeniki naše besede so lepa slovenska imena, vpisana v svetoivanskem evangeliju.

Ljubi kakor — kenguruj!

Opazovanje rodbinskega življenja je pri večini živali zelo težavna zadeva, zlasti pri plahi. Med izredno plahe spada tudi avstralski klokan ali kengurj, ki se v zooloških vrtovih ne plodi. Na farmah, kjer goje klokane, so tozadevno dosegli zadovoljive uspehe. Prirodoslovci pa so imeli priliko opazovati intimno življenje klokanse rodbine, zlasti razmerje med materjo in mladičem, ki je nudilo zanimivo sliko materske ljubezni.

Znano je, da nosi kengurj svojega mladiča v trebušni vreči, ki mu nudi ob sleherni priliki sigurno zavetišče. Kako dolgo so mladiči materi v breme, se doslej ni moglo točno ugotoviti, kajti občutek samozavestne samostojnosti se pri živalih ne razvija in ne pojavlja istočasno. V nevarnosti iščejo pri materi zaščite tudi večji klokani, čeprav se stariši ob takih prilikah sami izpostavljajo največji nevarnosti. Klokanska ženka — mati pa je junakinja, ki obupno brani mladiče. O njih junaštvu pripovedujejo avstralski lovci zanimive dogodivščine.

Družba jezdecov je presenetila skupino velikih klokancev, čeprav so vedno budno na straži. V divjem begu so živali iskale rešitve v goščavi. Jezdec se je pognal konje za njimi in jih v diru dohitel. Eden izmed mladičev, star komaj osem mesecev, ni utegnil slediti starejšim in je vedno bolj zaostajal. Razdalja med njim in zasledovalci je postajala vedno manjša. Ko je mati opazila, da preti mladiču nevarnost, se je v njej oglasila vest. Nenadoma je obstala in ponudila utrujenemu mladiču mošnjo. Toda mali klokanček že gotovo več tednov ni unorahljal materinega

pribežališča, kajti preveliko telo je mati s težavo sprejela v trebušno vrečo. V ogromnih skokih se je nato pognala za čredo, ki je že daleč pred njo izginjala v dračju in grmovju. Toda tovarišev ni mogla dohiteti, kajti breme otroka jo je oviralo. Skoki so postajali vedno manjši, kretnje vedno počasnejše. Nagon samohranitve in materska ljubezen sta se borila v njej. Po dveh miljah obupnega bega se je ustavila z mladičem in ga iztisnila iz zavetišča. Razbremenjena je nadaljevala beg, ne da bi jo vznemirjala usoda mladiča. Toda zopet se je zbudil v njej materski instinkt. V dveh skokih se je vrnila k mladiču in se postavila v bran psom in jezdecem, ki so se nahajali že v neposredni bližini. Odločno je zrla v napadalce in vzbudila sočutje. Lovci so poklicali pse in krenili s konji v drugo smer ter hrabri materi in mladiču pustili življenje.

Prebivalstvo sveta

Leta 1910. so mednarodni statistični uradi ugotovili, da prebiva na našem planetu ena milijarda in 600 milijonov ljudi. Toda zemljani se množimo z neverjetno naglico. V kratkih dvajsetih letih se je število prebivalstva povečalo za 24 procentov — narastlo je na polni dve milijardi. Statistični urad v Haagu ugotavlja, da je prebivalstvo porazdeljeno na kontinente takole: V Aziji živi 900 milijonov, v Evropi 500 milijonov, v Ameriki 220, v Afriki 150 in v Avstraliji 7 milijonov prebivalcev. Od evropskih držav ima največ prebivalcev Rusija — 115 milijonov, najredkeje pa je naseljena Grönlandija — 95.000 prebivalcev. Najgostejše je prebivalstvo naseljeno na otoku Javi. Na kvadratnem kilometru živi 400 duš.

Lepa Srbinja

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno blešča-
lo od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Šport

Občni zbor MOLNP.

V poročilu o poteku občnega zbora mariborskega MO je pomotoma izostalo ime g. Illovčarja, ki je bil tudi izvoljen v odbor.

Zagreb—Ljubljana.

V nedeljo 3. februarja se bo vršila v Zagrebu medmestna tekma med reprezentanco Slovenije in reprezentanco Zagreba. Tekma se bo vršila brezpogojno.

Smuško prvenstvo Hrvatske in Slavonije.

V nedeljo 3. febr. se bo vršila severno od Zagreba smuška tekma za prvenstvo Hrvatske in Slavonije. Proga za gospode bo dolga 14—18 km, za dame pa 3—4. Gospodje bodo startali v dveh kategorijah. Pravico starta pa imajo vsi pri JZSS verificirani smučarji. Prijave sprejema g. dr. Lipovšček, Nikoličeva ul. 4. III. Prijavnina znaša 10 Din. Kakor doznajamo, se bo največje prireditve hrvatskih zimskih sportnikov udeležilo poleg najboljših domačinov tudi 8 tekmovalcev ISSK Maribora, kar bo konkurenco brez dvoma poostriilo. Našim reprezentantom želimo obilo uspeha.

Službeno iz MO.

Igralci: Unterreiter, Koren in Bertonec se pozivajo, da se jutri v soboto med 12. in 13. uro zglase v restavraciji Union, Ker MO doslej v nedeljski tekmi Ljubljana: Zagreb nima trenutno nikakih

instrukcij, naročam omenjenim igralcem, da si pripravijo čevlje in hlačke, dočim bo drese dala Ljubljana. Vsekakor naj prečitajo službene objave v »Jutru«. — Predsednik.

Zagrebski listi poročajo, da se bo tekma Zagreb:Ljubljana brezpogojno vršila v nedeljo ob 15. na igrišču Gradjanskega. Sodil bo g. Podubski. (Op. ured.)

Sodniški izpiti v Mariboru

»Jutarnji list« javlja pod gorenjim naslovom: Sodniški izpiti, ki so se vršili v Mariboru 12. in 13. t. m. pod predsedstvom g. Fabrisa, najbrž ne bodo upoštevani, ker izpitom ni prisostvoval član Ljub. nogometnega podsaveza, ki ima po pravilih pravico izpitom prisostvovati, a ni bil obveščen. Radi tega je Zbor nogometnih sodnikov prejel od ljubljanske sekcije pritožbo, ki navaja upravičene razloge, ako se upošteva njena tendenca.

Jugoslavija ne bo sodelovala v srednjeevropskem cupu.

Iz Zagreba javljajo, da se bo JNS odrekel sodelovanju v srednjeevropskem kupu radi nesoglasij med našim in madžarskim savezom. Odločitev še ni povsem sigurna, ker potujeta madžarska kluba Ferencvaros in Hungaria na turnejo v Ameriko. Torej Madžarska v letu 1929 sploh ne bo sodelovala, ker Čehi in Avstrijci hočejo tekmovali z drugimi garniturami. Povsem verjetno je, da bo Jugoslavija kljub temu odpovedala sodelovanje.

Troje zgodbic

VOJNO SODIŠČE POSPEŠEVATELJ LJUBEZNI. TRI MESECE ZAPORA RADI ENE SAME KLOFUTE. — KAKO SE JE VREZAL FRANCOSKI ŽIVLJE NJEPISEC. — LJUDSTVO PROTI PARLAMENTARIZMU?

Ko so sodila lani v Rumuniji ob priliki obsednega stanja še vojna sodišča, se je pripetila v Bukarešti ta-le mična zgodbica. Čedna, srčkana punčka je prišla na promenado. Neki mladenič stopi za njo. Po nekaj sto korakih jo nagovorijo, toda ona ga odkloni. Fant stopi za njo v vagon cestne železnice, s katero se mu je mislila gospodična umakniti. Neprestano sili v njo. Tudi ko izstopi iz vagona, je ne preneha zasledovati. Ndaleč svojega stanovanja pa se je mladenki zdelo tega že preveč. Na vsak način se je hotela iznebiti vsiljivca in ker je bila vsa dostojna energija zaman, ga je prav po domače oštela ter poklicala stražnika. To pa je mladega gospoda tako razburilo, da se je spozabil in primazal nežni damici hudo klofuto. Na kraj incidenta prihiteli stražnik je to zadnje dejanje kratke drame videl na lastne oči ter bil prisiljen zabeležiti si ime napadalca. Gospodična je vložila proti gospodu tožbo radi razžaljenja časti.

V Bukarešti so imeli takrat kot rečeno preki sod, radi česar je prišla tudi ta pravda pred vojno sodišče. Ker pa ni šlo v tem slučaju za življenje in smrt — v takem slučaju odločajo vojna sodišča običajno brez premisleka — se ni nikamor mudilo in so razpravo večkrat preložili. Mlada dvojica je tako imela večkrat priliko sestati se v razpravi dvorani, kar je imelo za posledico naravnost cvrčečo — ljubezen. Mladenka je gospodu od kraja do konca vse odpustila iz globine svojega srca. Prosila je visoko sodišče v zaključni razpravi, naj bi bila sodba za božjo voljo vsaj miločna, če ne mogoče izreči oprostilne sodbe. Toda kedaj in kje pa je še vojno sodišče poznalo milost ali kaj podobnega? Ni se oziralo mnogo na dejstvo, da je tožiteljica tožencu že davno odpustila. Tožbe pa po nekaterih tamošnjih paragrafih tudi ni bilo mogoče več umakniti. Sodba se je glasila na tri mesece zapora nesrečnemu zaljubljenecu. V razlogih sodbe je bilo rečeno, da ne sme ostati nekaznovano izvršeno dejanje, če je gospod udaril damo. Ljubezen da pa ne sme preko neveststva. Ona pa je nevtolajljivo jokala na samotnem hodniku sodišča. Morala je čakati nanj dolge tri mesece...

Pariški glasbenik Fétis je v svojih starih letih spisal debelo knjigo, v kateri je zbral življenjepis skoraj vseh največjih glasbenikov. Ker pa je tlačilo ta

svet že silno mnogo muzikov, ni čuda, če se je pripetila pisatelju tu in tam kakšna neprijetna napaka. Pričetkom oseminajstega stoletja je živel v Vratislavi kapelnik Birey, ki je uglasbil celo vrsto oper, ki so jih svoječasno sicer prav pogosto igrali, o katerih pa danes ne ve svet ničesar več. Fétisov članek o tem znamenitem možu je bil zaključen takole: Umrli je na Astmi v bližini Vratislave. Ta ugotovitev je imela za posledico, da so neke šleziske novine razpisale javno vprašanje, če pozna kdo Astmo pri Vratislavi. Mnogo je prišlo odgovorov na to zanimivo vprašanje. Domala vsi pa so se glasili: »Kraja Astma pri Vratislavi ne poznamo. Astmo v Vratislavi pa poznamo dobro iz lastne izkušnje...«

V neki srednjeevropski državi je naslovil neznan podeželski listič teden dni po parlamentarnih volitvah javno vprašanje, čemu so se vzdržali možje v tako velikem številu tokratnih volitev. Odgovarjati so smeli seveda samo oni, ki res niso volili. Najrazličneje so se glasili odgovori na stavljeno vprašanje. Eni so zahtevali, naj se odpravijo volitve po listah, drugi so izrazili željo, naj se vendar združijo narodne stranke v skupno fronto. Velika večina, to je okoli 70%, pa je dejala, da so »demonstrirali s svojo odsotnostjo proti parlamentarizmu, ki se je že zdavnaj preživel.«

Skrivnosti jezera Nemi v Italiji

Plavajoča palača in velike jahte na dnu jezera.

V Albanskih gorah v Italiji leži v bližini Rima na naravnih krasotah bogata pokrajina, katere biser je zgodovinsko znano jezero Nemi.

Prvi rimski vladarji so imeli na bregovih svoja sprehajališča, dočim so na azurni gladini plule razkošne jahte. V pravljicah so se ohranili spomini na prazgodovinsko dobo, na stari vek in kasnejša razdobja, ki nas dele od dni, ko je bil večni Rim na višku svoje moči in ko je zatemnela njegova slava. Ustno izročilo je dalo povod, da so se arheologi in senzacija željni avanturisti pričeli zanimati za bogastva, ki jih baje krijejo temne vode jezera Nemi. Vendar bo treba še potrpeti, predno bodo potopljene ladje Caligule ali Tiberija opažene na zaraslem dnu. Kar se je doslej s sigurnostjo zatirjalo, je bilo večinoma samo plod domišljije.

Radovednost pa je gnala ljudi, da so se za misterij jezera vedno bolj zanimali. Že v renesančni dobi so poizkušali dvigniti umetnine. Celo arhitekt Battista Alberti je poizkušal sredi 15. stoletja prodreti do zakladov, a ni uspel. Sto let kasneje je neki potapljač iz Bologne poizkušal srečo, toda zaman. Tudi raziskovalci, ki so v 19. stoletju ponovili poizkuse, niso imeli uspeha. Pač pa so baje doznali, da sta potopljena dve ladji, katerih ena je dolga 140 metrov, druga pa 65. Okrog 90. leta pa je neki arheolog prinesel iz jezera več malih skulptur, glavo Meduze, volčje glave iz bakra in nekatere druge malenkosti, narkar so oblasti prepovedale privatni inicijativi udejstvovanje.

Od takrat ni bilo nikogar, ki bi skušal prodreti do tajnosti jezera Nemi. Pred dvema letoma pa so se Italijani resno lotili dela. Sam Mussolini se je zavzel za zadevo, ki je stoletja vznemirjala domačine in podprl stremženja arheologov z izdatno denarno podporo. Sestavil je veliko komisijo z zgodovinarjem Corradom Riccijem na čelu in izdal 8 milijonov lir za izvedbo načrta, za izpraznitev jezera Nemi. Komisija je določila, da je treba gladino jezera znižati za 22 metrov. Dela so takoj pričela in velike črpalke črpačo vodo noč in dan v nižje ležeče predele.

V preteklem letu so dela prekinjale razne ovire, letos pa napredujejo zadovoljivo. Pričakovati je torej, da bo v nekaj mesecih prišlo do tega, ko se bo izkazalo, da trud vendar ni bil zaman. Površina jezera se niža z vsakim dnem in vodene mase, ki so napolnile žrelo bivšega vulkana, izginjajo skozi nenasičene cevi. Tisoči in tisoči romajo k jezeru Nemi, da bi bili med prvimi, katerim bo misterij razkrit.

Ni malenkost, česar se nadejajo arheologi. Ako v osemnajst stoletih 700 časa ni preveč pustošil, bodo odkritja in najdbe senzacionalne. Znano je, da so imeli prvi rimski vladarji na jezeru Nemi razkošna zabavišča, katerih udobnost in udobnosti so temeljito izkoristili. Ustno izročilo pravi, da so bile na jezeru zgrajene plavajoče palače, velike jahte, ki so po vzorcu egipčanskih ladij služile vladarjem kot zabavišča. Razkošje in sijaj sta polnila njih prostore. Dragocene skulpture, vodometi, vrtovi, dvorane in galerije stebrov so bile v okras plavajočih dvorov. Mogoče so pričakovanja pretirana. Toda dejstvo je, da je jahte rimskih mogotcev potopil strašen vihar in da so izginile na dno jezera, o njih pa je ostal v narodu samo spomin.

Kakšen bo uspeh raziskovanj, je nemogoče predvideti, toda gotovo je, da bo prirodni raj jezera Nemi za privlačno tajnost ubožnejši.

Sokolstvo

Sokol v Sv. Lenartu v Slov. gorah je imel v soboto dne 26. januarja svoj 21. redni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članstva. Brat starosta dr. Gorišek je v uvodnem govoru omenil lepo uspelo proslavo 20. letnice društvene obstoja v avgustu 1928. Zahvalil se je vsem sodelujočim za njihovo požrtvornost pri proslavi. Govoru staroste so sledila poročila društvenih funkcionarjev, ki so podala prav zadovoljivo sliko o društvenem življenju v pretekli poslovni dobi. Brat načelnik je pohvalno omenil discipliniranost telovadečega članstva ob raznih javnih nastopih lanskega leta. Lepi so uspehi, ki so jih dosegli naši telovadci in telovadke pri župnih tekmah. Pozival je za zlati starejši članstvo, naj tudi ono zahaja v telovadnico. Vsa poročila je članstvo sprejelo z odobravanjem na znanje. Izvoljen je bil z malimi izpremembari zopet stari odbor z zaslužnim in priljubljenim bratom dr. Goriškom kot starosta. Načelnik je neumorni brat Polič. S pozivom na vztrajno delo je starosta ob obli soglasnosti vseh navzočih zaključil lepo uspeli občni zbor.

Sokolsko društvo v Mariboru opozarja vse svoje člane na slavnostno akademijo, ki jo priredi Zgodovinsko društvo v Mariboru dne 8. t. m. ob 10. uri v čitalnici Studijske knjižnice v proslavo 100 letnice smrti slovitega učenjaka Josipa Dobrovskega. Vstop prost. Zdravo! — Odbor.

Ogorki cigaret - vir bogastva

Pred desetimi leti se je pojavil na šangajskih ulicah neznan možiček z imenom Vong. Nihče ni opazil zanikernosti, ki se je potikal zamazan in raztrgan po mestu in nabiral cigaretno ogorko. Stanovanja sploh ni imel, temveč je stanoval, kjer se mu je nudila prilika.

V treh letih je prištel 500 dolarjev gotovine in si nabavil stroj za izdelovanje cigaret. Prve cigarete njegove tvornice so bile iz tobaka na ulicah zbranih ogorkov. Prodajal jih je zelo poceni in med revnejšimi kmalu zaslovel kot soliden trgovec.

Minulo je deset let in Vong je postal milijonar. Iz skromnih začetkov je razvil svoj obrat v industrijo, ki mu donosa bogat zaslužek. Ob desetletnici je v prostorih največje šangajske restavracije priredil banket, na katerega je povabil vse svoje delavce. Na dan jubileja pa so vsi kitajski časopisi objavili velike inserate, ki ponujajo Vongove cigarete, ki danes niso več iz tobaka ogorkov, ampak iz pravih tobačnih rastlin.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk

I.

Roland! ... Leonora! ...

Zvečer je, dne 5. junija 1905. Benetke pozdravljajo dve ljubljeni imeni; blagoslovljajo ju ganjene kakor dvojce simbolov svobode in dvojce talismanov ljubezni.

O Venecija, kako krasna si noč! Sanjavo jadra luna po vsemirju, ti pa se leskečeš v lučih, pijana zvončih pesmi; kakor mlada kraljica se dvigaš izmed škrlatnega žarenja.

Tvoj narod praznuje. Tisoči gondol plavajo po Velikem Kanalu ob sladkih melodijah in v tajinstveni razsvetljavi, kakor da so jih obsule zvezde z neba. Na trgu sv. Marka, tam, kjer plapolja z drogov slavno bandero republike, mrgoli nakitenih deklet, čolnarjev in mornarjev; ves narod je tu, vse, kar utripa, trpi in ljubi.

In nekaj izzivajočega zveni v radostnih vivat-klicih, ki pljuskuje ob temno molčanje doževske palače. Benetke se opajajo z ljubeznijo, ogrinjajo se z gorečim dihom zaljubljenih dvojic, ponavljajočih z voščili vedne sreče imeni Roland in Leonora. Zakaj jutri bodo slavili zaroko: Roland in Leonora si prisežeta slovesno v vojvodski palači, kar si prisegata natihem že dve leti — ves čas, odkar se ljubita. Roland, sin dož Kandiana, nada vseh zatiranih Roland, ki pravijo, da se trese pred njim trinoški svet deseterice, strašno sodišče, kateremu je iztrgal že mnogo žrtev... In Leonora, ponos Benetk zaradi svoje lepote, hči slovečih rodbine Dandolov, ki jo imenujejo reveži svojo mado! ... Benetke, strahovane po deseterici, ječeča v jarmu trinoštva, slave zaroko doževskega sina s hčerjo Dandolov kot zarjo svojega osvobođenja: ta zakon

pomeni združitev dveh rodbin, dovolj mogočnih, da se upreta nasilju, on zbujajo nado, da zasleda Roland, up naroda, in Leonora, angel siromakov, kmalu doževski prestol!

Tuintam pa se prekinejo vivat-klici na Markovem trgu in težko molčanje leže za hip na množico: opazila je vohunca, ki se je prplazil k skrinji za ovadbe, vrget vanjo papir in izginil v mraku. Koga je izročil maščevanju deseterice? Kdo bo moral jutri umreti...? Nato pa udari klicanje še silneje, še rezkeje ob doževsko palačo, kjer trepeteča dož Kandiano in dogaresa Silvija za svojega sina, grozeč se nad to priljubljenostjo, ki ga zaznamuje krvniku.

»O Gospod!« mrmra mati na kolenih pred razpelom. »Reši mojega otroka!« In srebrolasi dož povzame iz dna svoje verne torbe: »Bog, če je treba pokore za to radost — naloži jo meni!«

Zunaj narašča krik ljubezenskega slavlja kakor grmenje upora. S terase na stari palači pa se sklanja dvojce senc: dva moža opazujeta ljudsko radost z groznim pogledom sovraštva.

Den, velik, z obličjem polnim divje oholosti, iztegne pest proti množici:

»Kriči, suženjsko ljudstvo! Jutri boš plakalo krvavo solze! Poslušaj, Bembo, kako pozdravljajo svojega Rolanda! Ah, to prokleto ime! Kako mi grize možgane! Poslušaj, poslušaj!«

»Slišim, gospod Altieri, slišim! ... In priznati moram, da sta Roland in Leonora čeden parček.«

»Molči, molči!«

»Oh! Torej zelo sovražite svojega prijatelja Rolanda?«

»Sovražim ga, ker njo — ljubim! Oh, ta ljubezen, Bembo, kako me duši! Ali je mogoče, da človek ne pogine od trpljenja, kakršno je moje! O Leonora, Leonora! Zakaj sem te videl! Zakaj sem te vzljubil!«

In Altieri, najmočnejši med beneškimi patriciji,

najstrašnejši član deseterice, si je zakril obraz z dlanmi in se razjokal.

Bembov obraz je prešinil smehlaj preziranja, kakor šine blede kača bliska po hudournem nebu.

»Poslušajte, gospod Altieri!« je izpregovoril nena doma.

Od Velikega Kanala se je dvigala sladka pesem ženskih glasov. Neodoljiva poezija je bila v tej vroči čisti melodiji; in sladko je odmevalo v njej ime Leonora. Altieri je trepetal, ves prepadel, in poslušal. Ko pa so glasovi umolknil, se je obrnil in odšel proti stopnicam, ki so vodile s terase.

»Kam, kapitan?« je zaklical Bembo ter se postavil predenj.

Altieri mu je pokazal bodalo, ki ga je stiskal v pesti.

»Ali se šalite?« je zamrmral Bembo s svojim zopernim glasom. »Kdor se piše Altieri, kdor poveljuje dvajsetim tisočem vojakov, kdor more odstaviti doža in venčati samega sebe z doževsko krono, kdor mora spraviti nasprotnika ob glavo, ako le trene s prstom, kdor drži v svoji roki tako strašno orožje, kakor je svet deseterice — ta je otročji, če se hoče iznebiti tekmeca z bodalom! Vi ste v Benetkah bog, pa hočete postati bandit! Bežite! Roland Kandiano, zarobenec Leonore, mora poginiti drugače, ne ob bodalu! Prijel je kapitana za roko ter ga odvedel na drugi konec terase. Iztegnil je roko in dejal:

»Poglejte!«

Altieri se je sklonil in pogledal. Ta kot Benetk je ležal v zležeči temi. V ozadju se je vlekel ozek kanal brez gondol, brez petja in luči. Na eni strani je vstajala doževska palača, ogromna, težka in preteča, na drugi pa strašno pročelje beneške jetnišnice.

Ti dve ogromni zgradbi pa je vežala nekaka krsta, položena preko globine... Na to krsto, ki je visela nad črnimi valovi, je padel Altierijev pogled.

(Nadaljevanje sledi.)

Teple Thurston:

Sovražnikova žena

DRUGI DEL.

»Sicer ne vem natančno, kaj se je zgodilo,« je mirno nadaljevala. »Louisa mi je marsikaj, ali zmedeno pripovedovala. Vem, da je mrtev... da je bil umorjen. Saj je umor, ali ne, če ubijate lastne ljudi?«

Stephen jo je prijel za roko.

»Kaj je?« je vprašala, kakor da ne bi vedela, zakaj jo prekinja.

»Ali hočeš res sedaj o tem govoriti?«

»Zakaj pa ne? Ravno sedaj še lahko o tem govorim. Ali ne vidiš, da sem popolnoma mirna?«

Samo za trenutek je odvrnila pogled od duhovnika, da je pogledala ostala dva, potem je pa takoj zopet uprla oči vanj.

»Kdo ga je umoril, oče Hanrahan?«

»Tu ni nikogar, ki bi vedel,« je odvrnil.

»Tu spodaj so ga našli danes zjutraj,« se je vmešal Stephen.

»Ali je naravni zakon, umoriti moža, ki se bori za narod in njegove pravice?« je vztrajala.

»Kdo zamore povedati, kaj se da razumeti pod naravnimi zakoni?« je dejal duhovnik. »Če najdemo mrtvega ptica na poti, ali veste, kateremu naravnemu zakonu je podlegel? Lahko se zgodi, da nekdo služi svojemu narodu, pri tem pa pozabi na svoje dolžnosti pred Bogom. Gospodova pota so pota narave in kdo bi si upal soditi, ali so božja pota pravična ali krivična? O, Callaghan in Chancy, župana v Limericku in Sinn-Felnovca sta bila tudi umorjena in še danes se ne ve, kdo je to storil. Nikdar se ne bo vedelo. Tako bo tudi z Madde-nom. Iz Irske je proč in to je vse.«

Vedela je, da je to odgovor. Pogledala mu je v oči in ni našla v njih nobenega občutka, nobene vesti. Vstala je od mize.

»Ničesar nisi jedla,« je rekel Stephen.

»Nisem prišla k jedi,« je bil odgovor.

Odprl ji je vrata in šla je naravnost proti sobi, kjer je ležalo Johnovo truplo. Gledal je za njo. Ni postala, takoj je odprla vrata in vstopila.

Zavese so bile spuščene, poltema. Ko je videla, da leži mrtev pred njo, ni imela občutka samote kakor tedaj na cesti za skalo blizu Crossa. Vrata je zaklenila za seboj.

Na mizi je ležal, pokrit s prtom kakor Jim Tierney. Odgrnila je prt. Edino česar se je bala, ni bilo na njegovem obrazu. Nobene poteze razočaranja, nobene obtožbe ni bilo okrog zaprtih oči. Umrl je v veri, da bo držala svojo obljubo. Če v smrtni uri ni vedel, mogoče je sedaj, da je odrekla. Misel na to ni bila težka. Toliko miru je bilo v njegovem obrazu.

Mogoče je umrl, predno je vedel, da je ne bo. Iz pokoja in tihe radosti njegovega obraza bi se dalo to sklepati. Irsko je zapustil in nihče ne bo vedel, kdaj je umrl. In vendar bi ji bilo v to-

lažbo, če bi vedela, zanesljivo vedela, da ni šel v smrt z občutki razočaranja nad njo.

Naenkrat se je spomnila na mrzel veter, ki je zavel v njeno sobo. V tem trenutku se je moralo zgoditi! Vedel je. Bilo je že dolgo po polnoči. Tedaj je gotovo vedel, da je odrekla. In zakaj je potem njegov obraz tako miren? Ali bo to kedaj vedela? Ali jo bodo vedno mučili dvomi? Ali ne bo nikdar vedela, kaj je o njej mislil v svojem zadnjem trenutku?

Toliko je odgrnila prt, da so se videle njegove na prsih sklenjene roke. Prijela ga je za roko, a prsti niso hoteli ostati v njenih rokah. Usoda je bila njegova in ne — njena. Izbran je bil in zapisano mu je bilo vse, kar se je zgodilo. Tudi njena ljubezen. Roka, ki je umorila njega, bi bila umorila tudi njo. Njej pa ni bilo to usojeno. Ni mu bila usojena ne za življenje, ne za smrt.

(Konec prihodnjič.)

Mali oglasi. Malo ali več v posredovanju in avtorizirane namene oblikovanja: vsaka beseda 30 p. Najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zastopstvo, dopisništvo in oglaševanje: vsaka beseda 50 p. Najmanjši znesek Din 10.—

Pekovskega vajenca

zdravega in močnega z dežele s stanovanjem in hrano v hiši sprejme parna pekarna Josip Čebokli, Maribor, Glavni trg 9. 209

Učenke za šivanje

urezovanje in strojno vezenje se sprejemajo v večerni tečaj. Učiteljica Gabrenja, Kralja Petra trg 1. 228

Stanovanje

2 sobi, kabinet, kuhinjo visoko pritlično, pleskana tla, v bližini kadetnice oddam. Najemnina Din 550. — Dopise z navedbo poklica, število družine in starosti otrok pod »Stanovanje takoj na upravo »Večernika.« 227

Iščem za 16letno močno deklico

službo s hrano in stanovanjem v hiši. Pisane ponudbe pod »točna« na upravo »Večernika.« 229

Velika skladišča,

klet in pisarne se oddajo v najem, Aleksandrova cesta 48. 230

Opomin vsem Mariborčan!

Ker sem povečal svoj lokal, se priporočam vsem Mariborčanom, da pridejo na svečnico godovat v »Vetrinjski dvor«, Vetrinjska ul., kjer se vrši veliki koncert. Za obilen obisk se priporoča Hinko Kosič. 208

V hudi zmi

je najboljši sedeti pri dobrih domačih klobasah v Mariborskem dvoru pri Osetu, kjer je tudi izvrstno ljutomersko in Janžekovičovo vino. 210

Pojedina klobas in krofov

bo 2. februarja zvečer v gostilni Me-sto Trst (Beranč) nasproti bolnišnice. Za obilen obisk prosita A. in M. Beranč. 211

Samosojna vdova

srednih let se želi seznaniti v svrhu eventualne možnosti z resnim starejšim gospodom s primerno eksistenco. Ponudbe pod: »Človeku ni dobro samemu biti« na upravo »Večernika.« 212

Velika kuhinjska omara

s predali tridelna za gostilno, čevlje, plašči, obleke, nogavice za 6-7 let staro deklico na prodaj. — Vprašati v kavarni »Park«. 204

Kupim staro zlato

srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilgerjev sin, urar in nujelr. Maribor, Gosposka ulica 15. X

Po Planinskem plesu

gredo vneti planinci na Pohorje k Mariborski koči. Tam je dobra postrežba in urejeno sankališče. 233

Kože

zajčje, lisice, vidrine i.t.d. kupuje po najvišji dnevni ceni

K. Grün'tz,

Gosposka ulica 7

Sprejema tudi vse vrste kožuhovine v strojenje in barvanje. 194

Spominjajte se CMD!

POROČNI PRSTANI

po različnih cenah. Lepa in cenena poročna darila. Ure, zlato in srebro

A. Stoieć, Jurčičeva 8

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

Kolesarji, pozor!

Sedaj je tisti čas, da Vaša kolesa z malim denarjem postanejo popolnoma nova, in sicer z generalnim popravilom. Emajliranje, poniklanje, popolno razložanje, na novo namazana vsa kroglična ležišča. Shramba koles in motorjev čez zimo po minimalnih cenah. Priznana najboljša, najcenejša mehanična delavnica **JUSTIN GUSTIN ČIČ, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14**, nasproti »Narodnega doma«. Zado-stuje dopisnica, da pridemo po Vaše kolo na dom. 2519

Nogavice

sprejema v podpletanje ter izdeluje vse vrste pletenin po nizki ceni strojna pletarna E. Lozej, Maribor, Frankopanova 5. 168

Vse potrebščine za dom,

kakor posteljno in ostalo perilo, senčnike, čajne pupe, blazine za divane, gobeline, zavese, pregrinjala, ročne torbice itd., vse krasno izdelano in poceni dobite samo pri L. Küttner, Maribor, Vojašniški trg 3. 52

Hitro popravilo ur,

ceno in točno z 1-5 letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8. Po stenski in stoječe ure se pride na dom! 78

Električne inštalacije

popravlja, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. 117

Prvi pogoj za zdravje je dobra domača hrana. 215

ABONENTE BREZALKOHOLNA RESTAVRACIJA

pod zelo ugodnimi pogoji sprejema

„PRI ZVEZDI“

Taborska 11 (Pod mostom 11). — Prvovrstna hrana dnevno samo 12-50 Din. — Priporoča se

Ana Ljublj.

Šoferji mesta Maribor

priredijo dne 3. februarja 1929 v Gambrinovi dvorani

PRVO ŠOFERSKO

VESELICO

Vstopnine ni. Sprejemajo se samo prostovoljni prispevki.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

VABILO

na

domače koline

in dobro znane domače klobase ter izvrstno

vinsk kapljico danes v petek, v soboto in nedeljo

v restavraciji „NARODNI DOM“

Sprejemajo se abonenti na dobro domačo hrano. Cene nizke. Postrežba točna.

Za obilen obisk se priporoča

F. M. Držar.

Dražba lova.

Lovska pravica krajevne občine Ruše se da potom javne dražbe do 31. III. 1935 v zakup. Dražba se vrši v soboto, dne 23. II. ob 9. uri predpoldne v prostorih sreskega poglavarja v Mariboru v sobi števil. 8.

POSESTNIKI AVTOMOBILOV

Pozor!

Prevzamem vsa lakišna dela za avtomobile, vozove, i.t.d. po novem brizgalnem sistemu v najmodernejših email barvah. Po svojem — naj-novejšem ameriškem sistemu urejenem brizgalnem načinu lahko zadošim vsem zahtevam te panoge v vsakem oziru ter si dovoljujem opozarjati na to p.t. interesente. Tudi vsa krovka in tapetniška dela se izvršujejo najboljše in po najnižjih cenah. — Z velespoštovanjem

Franc Ferk, Maribor, Jugoslovanski trg 3

214

9493

Prijetno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka itd. od trrdke „Patria“. Zagreb.

JAKOB PERHAVEC. MARIBOR. GOSPOSKA ULICA 19

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!

Trboveljski premog,

bukova drva, kakor drva v kolobarjih najceneje v novo
otvorjeni trgovini z lesom in premogom, pri

Ivan Naveržnik,
Aleksandrova c. 16.

*Perje in puh vedno velika
izbira, nizke cene!*

J. PREAC, MARIBOR
GLAVNI TRG 13

Poročne prstane zastoni

ne dobite nikjer, vendar pa
po zelo nizkih cenah pri

A. STUMPF, ZLATAR
Koroška cesta št. 8

163 Staro zlato in srebrne krone se vzame v račun.

Tvrdka Pinter & Lenard, Maribor, rabi

PRODAJALKO
ZA KUHINJSKI ODDELEK

Pismene ponudbe naj se pošljejo direktno tvrdki

KAVARNA JADRAN

V soboto 2. in v nedeljo 3. februarja

KONCERT

219 **Zahtevajte povsod „Večernik“!**

6 Stolina ulica 6

„Pri sladkorčku“

Prvovrstna čokolada za kuho kg Din 36:—
Fina čokoladna moka kg Din 44:—
Čokoladna surovina (Umak) za tortno
glazuro 1/4 kg Din 16:—
Mešano čajno pecivo kg Din 40:—
Polnjeni in navadni oblati. Kakao, čaj. Vedno sveže in
bogato zalogo bonbonov najcenejše in najfinejše kvalitete

„Parfumerija“

Parfumi, milo, pralna sredstva, sveče, zobna pasta,
mazilo za kože in lase, pripomočki za negovanje nohtov,
toaletni predmeti. Velika izbira po zelo nizkih cenah.

6 Stolina ulica 6

PRECIZNOST

NAPREDEK

IZKUŠNJA

Značilnosti naših
odličnih in zanimivih
RADIJSKIH NOVOSTI
v aparatih in njihovih sestavnih delih.
Vsak dan razkazujemo sprejemanje slik!
Nov povečan laboratorij!
Predelujemo in preizkušamo aparate vseh vrst.
Postaja za napolnjevanje!
Ugodni plačilni pogoji!

RADIO-STARKEL
SPECIJELNO PODJETJE ZA TEHNIKO RADIJA

Spomnite se CMDI

Obiščite

Otvoritev 3. marca

**Lipski pomladanski
sejem 1929**

Ne bo Vam žal!

Razstava vzorcev od 3. do 9. marca
Velika tehnična in
stavbena razstava od 3. do 13. marca
Tekstilna razstava od 3. do 7. marca
Razstava čevljev in usnja od 3. do 6. marca

Vsa navodila Vam daje častni zastopnik za mariborsko oblast:
dr. Scheichenbauer, kemični laboratorij,
Maribor, Trg svobode 3, ali pa
Leipziger Messamt, Leipzig.

Oblastna hranilnica Mariborske oblasti

posluje v Mariboru, Trg Svobode šte. 3

Dovoljuje komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje kredite na menice in v tekočih računih,
lombardira vrednostne papirje, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge denarne transakcije
pod najugodnejšimi pogoji. — Sprejema hranilne vloge na vložne knjižice, obrestonosne blagajniške
liste in na tekoči račun ter jih obrestule nalugodnejše. — — — — Za varnost vlog jamči mariborska
oblast z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.